

VIŠJA STROKOVNA ŠOLA ACADEMIA,
MARIBOR

DIPLOMSKO DELO

PROBLEM STATIČNE LIKVIDNOSTI – SKLADNOSTI MED SREDSTVI IN VIRI SREDSTEV PODJETJA X

Kandidatka: Breda Breznik
Študentka izrednega študija
Številka indeksa: 11190122608
Program: Računovodja
Mentorica: dr. Vlasta Črčinovič Krofič

Maribor, julij 2012

IZJAVA O AVTORSTVU DIPLOMSKE NALOGE

Podpisana Breda Breznik, št. indeksa 11190122608, sem avtorica diplomske naloge z naslovom Problem statične likvidnosti – skladnosti med sredstvi in viri sredstev podjetja X, ki sem jo napisala pod mentorstvom dr. Vlaste Črčinovič Krofič.

S svojim podpisom zagotavljam, da:

- je predložena diplomska naloga izključno rezultat mojega dela;
- sem poskrbela, da so dela in mnenja drugih avtorjev, ki jih uporabljam v predloženi nalogi, navedena oz. citirana skladno s pravili Višje strokovne šole Academia;
- se zavedam, da je plagiatorstvo – predstavljanje tujih del oz. misli kot moje lastne – kaznivo po Zakonu o avtorskih in sorodnih pravicah; UL št. 16/2007; (v nadaljevanju ZASP), prekršek pa podleže tudi ukrepom VSŠ Academia skladno z njenimi pravili;
- skladno z 32. členom ZASP dovoljujem VSŠ Academia objavo diplomske naloge na spletnem portalu šole.

Maribor, julij 2012

Podpis študentke:

ZAHVALA

Posebna zahvala gre mentorici dr. Vlasti Črčinovič Krofič za strokovno svetovanje, potrpežljivost in spodbudo pri nastajanju diplomskega dela.

Zahvaljujem se tudi gospe Metki Gselman Sedak za lektoriranje.

Rada bi se zahvalila tudi gospe Mateji Vlasak za tehnično pomoč pri oblikovanju diplomskega dela.

POVZETEK

Cilj vsakega podjetja je dolgoročna rast in ustvarjanje dobička. Da bi podjetje doseglo svoje cilje, mora spoštovati načela likvidnosti, plačilne sposobnosti, donosnosti, gospodarnosti in še druga načela. Te cilje pa lahko doseže s pomočjo analize poslovanja podjetja, ki je proces spoznavanja konkretnega podjetja in priprava na odločanje v podjetju.

V diplomski nalogi sem s pomočjo bilance stanja in izkaza poslovnega izida analizirala poslovanje podjetja X v letih 2008, 2009, 2010 in 2011 ter ga primerjala s poslovanjem podjetij v isti dejavnosti. Večjo pozornost sem namenila likvidnosti podjetja, za katero je zelo pomembna skladnost med sredstvi in obveznostmi do virov sredstev, predvsem glede njihove ročnosti.

Skrb za likvidnost in plačilno sposobnost je naloga celotnega podjetja. Podjetje se mora s pomočjo analiz in dobrih planov pripraviti na obvladovanje likvidnosti in plačilne sposobnosti. Poskrbeti mora za dober pretok informacij med različnimi funkcijami v podjetju.

Za to temo sem se odločila, ker se pri svojem delu dnevno srečujem s plačevanjem zapadlih obveznosti in vedno ne gre tako, kot bi si želela. Do enakega zaključka sem prišla tudi v diplomski nalogi.

Ključne besede: računovodska analiza, bilanca stanja, izkaz poslovnega izida, likvidnost, kazalniki

ABSTRACT

PROBLEM OF STATIC LIQUIDITY – PROPORTIONALITY BETWEEN ASSETS AND SOURCES OF ASSETS OF COMPANY X

The long-term growth and profit are the goals of every company. The principles of liquidity, solvency, profitability and economy among others should be adhered to in order for the company to reach its goals. The latter can be achieved with the analysis of the company's operations, which is the process of getting an insight into the company itself as well as preparing for decision making in the company.

The undergraduate thesis analyses the operations of company X in years 2008, 2009, 2010 and 2011 by examining the company's balance sheet as well as income and expenditure account. Moreover, the operations of the company in question were also compared to operations of other companies in the same trade. Special emphasis was placed on the company's liquidity. In fact, the consistency between finances and obligations regarding the source of these finances, in particular their maturity, is of high importance as regards liquidity.

The care for liquidity and solvency is the duty of the entire company. The company should get prepared to handle liquidity and solvency by conducting analyses and formulating good plans. In addition, it should ensure good information flow among various positions within the company.

The choice for this particular topic arises from my daily confrontation with the payment of maturing liabilities, and the fact that things do not always follow the desired path. The same conclusion was reached in this thesis.

Keywords: accounting analysis, balance sheet, income and expenditure account, liquidity, accounting ratios

KAZALO VSEBINE

1	UVOD	9
1.1	Opredelitev obravnavane zadeve	9
1.2	Namen, cilji in osnovne trditve diplomskega dela	9
1.2.1	Namen	9
1.2.2	Cilji	9
1.2.3	Osnovne trditve diplomskega dela	10
1.3	Predpostavke in omejitve	10
1.4	Predvidene metode raziskovanja	10
2	POJEM, NAMEN, VRSTE IN METODE ANALIZIRANJA POSLOVANJA	11
2.1	Pojem analize poslovanja	11
2.2	Namen analize poslovanja	11
2.3	Vrste analiziranja računovodskih izkazov	12
2.3.1	Tradicionalno analiziranje računovodskih izkazov	12
2.3.2	Sodobno analiziranje računovodskih izkazov	12
2.4	Metodologija analiziranja računovodskih izkazov	13
3	ANALIZA TEMELJNIH RAČUNOVODSKIH IZKAZOV PODJETJA X	14
3.1	Analiza bilance stanja	14
3.1.1	Analiziranje sestave sredstev	14
3.1.1.1	Analiziranje sestave sredstev	15
3.1.1.2	Analiziranje sestave virov sredstev	17
3.1.2	Analiziranje skladnosti med sredstvi in viri sredstev	21
3.1.2.1	Preseki bilance stanja	21
3.1.2.2	Kazalniki kratkoročnega in dolgoročnega likvidnostnega položaja	24
3.1.3	Analiziranje obsega sredstev in virov sredstev	24
3.2	Analiza izkaza poslovanja izida	27
3.2.1	Analiza prihodkov	27
3.2.2	Analiza odhodkov	28
3.2.3	Analiza poslovnega izida	29
4	ANALIZA USPEŠNOSTI POSLOVANJA PODJETJA X	33
4.1	Gospodarnost poslovanja	33
4.2	Donosnost poslovanja	34
5	ZAKLJUČEK	37
6	UPORABLJENA LITERATURA IN VIRI	41
6.1	Literatura	41
6.2	Viri	41
7	PRILOGE	43
7.1	Priloga 1: Bilanca stanja podjetja X za obdobje 2008–2011	43
7.2	Priloga 2: Izkaz uspeha podjetja X za obdobje 2008–2012	44

KAZALO TABEL

TABELA 1	SESTAVA IN STRUKTURA SREDSTEV PODJETJA X IN POVPREČJA V PANOGI V LETIH 2008, 2009, 2010 IN 2011	15
TABELA 2	SESTAVA IN STRUKTURA OBVEZNOSTI PODJETJA X IN POVPREČJA V PANOGI V LETIH 2008, 2009, 2010 IN 2011	17
TABELA 3	KAZALNIK STOPNJE LASTNIŠKOSTI FINANCIRANJA	19
TABELA 4	KAZALNIK STOPNJE DOLŽNIŠKOSTI FINANCIRANJA	20
TABELA 5	KAZALNIK STOPNJE DOLGOROČNOSTI FINANCIRANJA	20
TABELA 6	KAZALNIK STOPNJE KRATKOROČNOSTI FINANCIRANJA	21
TABELA 7	1. PRESEK PODBILANCE STANJA.....	22
TABELA 8	2. PRESEK PODBILANCE STANJA.....	22
TABELA 9	3. PRESEK PODBILANCE STANJA.....	23
TABELA 10	KOEFICIENT OBRAČANJA OBRATNIH SREDSTEV	24
TABELA 11	DNEVI VEZAVE OBRATNIH SREDSTEV	25
TABELA 12	KOEFICIENT OBRAČANJA ZALOG TRGOVSKEGA BLAGA	25
TABELA 13	DNEVI VEZAVE ZALOG TRGOVSKEGA BLAGA	25
TABELA 14	KOEFICIENT OBRAČANJA POSLOVNIH TERJATEV	26
TABELA 15	DNEVI VNOVČEVANJA TERJATEV	26
TABELA 16	SESTAVA IN STRUKTURA PRIHODKOV PODJETJA X IN POVPREČJA V PANOGI V LETIH 2008, 2009, 2010 IN 2011	28
TABELA 17	SESTAVA IN STRUKTURA ODHODKOV PODJETJA X IN POVPREČJA V PANOGI V LETIH 2008, 2009, 2010 IN 2011	29
TABELA 18	1. PODBILANCA USPEŠNOSTI POSLOVNE DEJAVNOSTI	30
TABELA 19	2. PODBILANCA USPEŠNOSTI FINANČNE DEJAVNOSTI	30
TABELA 20	3. PODBILANCA USPEŠNOSTI ZUNAJ REDNEGA DELOVANJA	31
TABELA 21	SKUPNI POSLOVNI IZID	31
TABELA 22	KOEFICIENT GOSPODARNOSTI POSLOVANJA.....	33
TABELA 23	KOEFICIENT CELOTNE GOSPODARNOSTI.....	33
TABELA 24	KAZALNIK STOPNJE DELOVNE STROŠKOVNOSTI POSLOVNIH PRIHODKOV	34
TABELA 25	KOEFICIENT ČISTE DOBIČKONOSNOSTI KAPITALA – ROE	34
TABELA 26	KOEFICIENT RAZŠIRJENE DOBIČKONOSNOSTI SREDSTEV – ROA	35
TABELA 27	KOEFICIENT DOBIČKONOSNOSTI V REDNI DEJAVNOSTI	35

KAZALO GRAFOV

GRAF 1	SESTAVA SREDSTEV GLEDE NA ZAPADLOST V PODJETJU X IN POVPREČJU V PANOGI V LETU 2008, 2009, 2010 IN 2011	16
GRAF 2	SESTAVA OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV GLEDE NA ZAPADLOST V PODJETJU X IN POVPREČJU V PANOGI V LETU 2008, 2009, 2010 IN 2011	17
GRAF 3	RAZMERJE MED SREDSTVI IN VIRI SREDSTEV GLEDE NA ROČNOST V PODJETJU X IN POVPREČJU V PANOGI V LETU 2008, 2009, 2010 IN 2011	19

1 UVOD

1.1 *Opredelitev obravnavane zadeve*

Področje raziskovanja:

Danes podjetja poslujejo v zelo konkurenčnem okolju, v katerem se srečujejo s številnimi spremembami in izzivi, ki zahtevajo hitre in pravilne poslovne odločitve. Za sprejemanje takšnih odločitev pa so potrebne kakovostne informacije. Del takšnih informacij poslovodstvu zagotavlja analiza temeljnih računovodskih izkazov.

Opis problema:

Za podjetje je pomembno zagotavljanje plačilne sposobnosti. Za zagotavljanje le-te pa je potrebno poznati statično in dinamično likvidnost, iz katere razberemo finančno skladje, ki zagotavlja trajno plačilno sposobnost. Če ugotovimo, da skladja med sredstvi in viri ni, moramo ugotoviti, s katerimi ukrepi bi to skladje spet vzpostavili.

1.2 *Namen, cilji in osnovne trditve diplomskega dela*

1.2.1 *Namen*

Namen naloge je analizirati bilanco stanja in izkaz poslovnega izida ter predstaviti, kako lahko s pomočjo računovodske analize dobimo koristne informacije za pravilne poslovne odločitve. Za to nalogo smo se odločili zaradi naše zaposlitve v računovodstvu. S to diplomsko nalogo želimo ugotoviti, kakšna sta dejanski premoženjsko-finančni položaj podjetja in njegova poslovna uspešnost.

1.2.2 *Cilji*

Cilji naloge so:

- predstaviti pomen analize letnih poročil in uporabe kazalnikov;
- analizirati bilanco stanja in izkaz poslovnega izida izbranega podjetja z oceno premoženjsko-finančnega položaja;
- odgovoriti na vprašanje, kako uspešno je podjetje poslovalo v letih 2008, 2009, 2010 in 2011, ter ugotavljanje trendov poslovanja v obravnavanem obdobju;

- opredeliti dejavnike, ki so pozitivno oziroma negativno vplivali na poslovanje podjetja, in predlagati ukrepe za izboljšanje poslovanja.

1.2.3 Osnovne trditve diplomskega dela

Osnovne trditve dela:

- poslovodstvo podjetja velikokrat sprejema odločitve, ki lahko negativno vplivajo na likvidnostni položaj podjetja.

1.3 Predpostavke in omejitve

Omejili smo se zgolj na računovodsko analizo preteklih dogodkov in stanj, saj bi za kompleksnejšo analizo morali dodati še ostale informacije, ki niso povezane z računovodstvom, npr. informacije o zaposlenih, prodaji, načrtih za prihodnost, informatiki, kar ni naš namen.

1.4 Predvidene metode raziskovanja

V teoretičnem delu smo na osnovi prebrane literature, navedene v seznamu literature, z metodo deskripcije razložili osnovne pojme. Različne vire smo medsebojno primerjali in združili.

V empiričnem (praktičnem) delu smo z metodo komparacije izvedli primerjavo postavk bilance stanja in izkaza poslovnega izida med izbranim podjetjem in povprečjem v panogi.

Na koncu smo na podlagi rezultatov analize z metodo sinteze združili ugotovitve v predloge ukrepov za izboljšanje ugotovljenega stanja.

2 POJEM, NAMEN, VRSTE IN METODE ANALIZIRANJA POSLOVANJA

2.1 *Pojem analize poslovanja*

Analizo poslovanja pojmuje na različne načine, odvisno od tega, s katerega zornega kota jo obravnavamo. Največkrat jo razumemo kot opravilo, s pomočjo katerega razčlenjujemo, torej razstavljamo določen pojav, ki ga analiziramo, do tistih delov oziroma dejstev, ki nam določen pojav pojasnijo.

Proučevanje poslovanja je dejavnost oziroma strokovno opravilo, ki omogoča, da presodimo gospodarski položaj poslovne osebe, to je njeno učinkovitost, gospodarnost, uspešnost ter premoženjsko in finančno trdnost. Proučevanje nas privede do osnove za ukrepanje glede prihodnjega poslovanja. Po vsebini je proučevanje informacijski proces, znotraj katerega se uresničuje sistematično spoznavanje poslovnih procesov in stanj ter se pripravljajo strokovne podlage (sporočila, informacije) za poslovne odločitve (Koletnik, 2006, 32).

Analiza poslovanja je proces sistematičnega spoznavanja poslovanja konkretnega podjetja kot priprava za odločanje o podjetju z namenom izboljšati uspešnost poslovanja s stališča uporabnika analize (Lipovec, 1983, 15).

Računovodska analiza je del analize poslovanja celotnega podjetja, ki temelji na primerjanju podatkov med računovodskimi obračuni in predračuni ter analiziranju bilanc s pomočjo uporabe kazalnikov (Avsec, 2007, 23).

Pri računovodski analizi imamo torej opravka z računovodskimi podatki, ki so izraženi v denarnih in naravnih merskih enotah in ki jih najdemo v poslovnih listinah in računovodskih izkazih.

2.2 *Namen analize poslovanja*

Namen analize poslovanja je priprava kvalitetnih strokovnih informacij o analiziranih procesih in stanjih, ki so podlaga za bodoče poslovne odločitve (Avsec, 2007, 17).

Od računovodske analize pričakujemo torej koristi, saj naj bi razkrivala morebitne pomanjkljivosti v učinkovitosti, gospodarnosti, v plačilni sposobnosti in v stanjih ter spremembah sredstev in virov sredstev podjetja.

2.3 Vrste analiziranja računovodskih izkazov

Računovodska analiza se pri nas omenja že od prvega računovodskega simpozija leta 1965, nato jo najdemo še v prvem kodeksu računovodskih načel leta 1972 in seveda tudi kasneje. Zato že zaradi starosti govorimo o tradicionalnih in novejših sodobnih vidikih proučevanja računovodskih izkazov (Turk, 2004).

2.3.1 Tradicionalno analiziranje računovodskih izkazov

Pri tradicionalnem proučevanju računovodskih izkazov gre za medobdobne in medpodjetniške presoje s pomočjo kazalnikov iz podatkov iz temeljnih računovodskih izkazov. S strnjevanjem in primerjanjem absolutnih ali relativnih števil pridemo do manjšega števila podatkov, ki imajo večjo izrazno vrednost. Posamični kazalniki pa imajo omejeno izrazno moč, zato se poslužujemo tudi sistema povezanih in medsebojno primerljivih kazalnikov, s katerimi prikažemo relativne pojave znotraj celotnih dogajanj (Koletnik, 2006, 128).

Za analizo pa moramo podatke v računovodskih izkazih najprej preurediti. To pomeni, da jih preoblikujemo v drugo obliko, kjer nekatere postavke izločimo, združimo ali razdružimo, nekatere postavke prevrednotimo in preverimo, ali so podatki realni in pravilni, ali so urejeni po enaki politiki, bilanco očistimo tihih rezerv in skritih izgub, očistimo jo razlike med poslovnim izidom v davčni in poslovni bilanci, razlik med knjigovodsko in tržno vrednostjo. S proučevanjem preoblikujemo podatke v računovodskih izkazih v nova sporočila, po katerih posegajo različni uporabniki, zaradi česar je proučevanje namensko usmerjeno.

2.3.2 Sodobno analiziranje računovodskih izkazov

Pri sodobnejših metodah analiziranja računovodskih izkazov je pomembna ocenitev bodočih razvojnih tokov, zato se ne moremo omejiti zgolj na izračun in primerjavo kazalnikov. K sodobnemu analiziranju računovodskih izkazov štejemo metode za diagnosticiranje kriz, pri

čemer gre za sisteme zgodnjega spoznavanja razvojnih teženj in odkrivanja pretečnih nevarnosti. Seveda pa za vsa podjetja ne obstaja enoten model, zato moramo biti pri njihovi uporabi zelo previdni, kajti nepravilna uporaba lahko privede do napačnih sklepov in posledično napačnih poslovnih odločitev. K sodobnemu proučevanju pa sodijo drugi načini in metode za presojanje ugodnosti gospodarskega položaja podjetij, ki so jih razvili posamezniki in razne ustanove po svetu (Koletnik, 2006, 135).

2.4 Metodologija analiziranja računovodskih izkazov

Pri računovodskem proučevanju uporabljamo v glavnem dve metodi analiziranja računovodskih izkazov, in sicer ugotavljanje odmikov obračunskih računovodskih podatkov od sodil za njihovo presojo, pri čemer odmik pomeni razliko med načrtovano in primerjano vrednostjo. Kot sodila pa lahko uporabimo načrtovano vrednost, realizirano vrednost v drugem obdobju ali povprečno realizirano vrednost v sorodnih podjetjih. S tem načinom na enostaven način pridemo do spoznanja, ali smo dosegli zastavljene cilje.

Druga metoda je uporaba kazalnikov. Z izračunavanjem kazalnikov, kjer preoblikujemo absolutne vrednosti ekonomskih kategorij iz računovodskih izkazov v relativna števila, dobimo vrednosti, ki so primerljive med seboj. Kazalniki imajo veliko izrazno moč, saj so dokaz nekega stanja ali procesa, ki se je že ali se še bo odvijal v prihodnosti. Kazalniki so relativna števila, kjer primerjamo dve istovrstni ali raznovrstni (vendar med seboj primerljivi) števili. Izračun kazalnikov poslovanja omogoča oblikovanje mnenja o preteklem poslovanju podjetja in hkrati mnenje o uspešnosti v prihodnosti ter primerjavo s konkurenco.

Pri uporabi in interpretiranju kazalnikov moramo biti pozorni:

- da pri obračunu ne uporabimo napačnih podatkov;
- da kazalnika ne interpretiramo napačno;
- nekatere kazalnike moramo povezati z drugimi kazalniki, da jih lahko pravilno interpretiramo;
- kazalniki lahko navajajo k napačnim odločitvam, saj temeljijo na preteklih podatkih, ki so bili doseženi v drugačnih okoliščinah; pri statičnih kategorijah (npr. sredstva, kapital, terjatve ...) je potrebno izračunati povprečno stanje.

3 ANALIZA TEMELJNIH RAČUNOVODSKIH IZKAZOV PODJETJA X

3.1 *Analiza bilance stanja*

Bilanco stanja opredeljuje SRS 24 kot temeljni računovodski izkaz, v katerem je resnično in pošteno prikazano stanje sredstev in obveznosti do njihovih virov v določenem trenutku.

Rečemo lahko tudi, da bilanca stanja prikazuje premoženje, s katerim podjetje razpolaga na določen dan, in vire financiranja, s katerimi podjetje to premoženje financira.

Bilanca stanja je statični računovodski izkaz, kar pomeni, da prikazuje sredstva in obveznosti do virov sredstev podjetja na določen dan. Obe strani bilance stanja morata biti vedno vrednostno enaki, čemur pravimo bilančno ravnotežje.

Bilanca stanja je kumulativni računovodski izkaz, kar pomeni, da so v njej vidne posledice preteklih poslovnih odločitev podjetja, ki se odražajo v višini in strukturi sredstev ter obveznosti do virov sredstev.

V bilanci stanja so sredstva razporejena po likvidnosti, torej po sistemu, koliko je posamezna oblika sredstva oddaljena od denarja, ki je najlikvidnejše sredstvo. Obveznosti do virov sredstev pa so razporejena po zapadlosti posamezne vrste obveznosti do virov sredstev.

S podatki iz bilance stanja ocenimo premoženjsko-finančni položaj podjetja na dan bilance stanja, torej s kakšnim premoženjem podjetje razpolaga in kako to premoženje financira. Posredno nam bilančni podatki omogočijo vpogled v najbolj pomembno stanje podjetja, v njegovo likvidnost. Analiza bilance stanja nam torej omogoča kritično presojo sestave, dinamike, obsega in skladnosti med sredstvi in njihovimi viri (Koletnik, 2006, 254).

3.1.1 *Analiziranje sestave sredstev*

Presoja sestave sredstev in virov sredstev sodi v navpično analizo, s katero se postavke v računovodskih izkazih prikazujejo kot relativni deleži glede na izbrano celoto.

3.1.1.1 Analiziranje sestave sredstev

Osnovni kriterij pri presoji sestave sredstev je čas, ki je potreben za pretvorbo nedenarnih oblik premoženja v denarno obliko premoženja. Pri tej presoji nas zanima ustreznost razmerja med posameznimi vrstami premoženja, predvsem gre za razmerje med dolgoročnimi in kratkoročnimi sredstvi.

Če imamo na voljo podatke za več obdobj, lahko deleže primerjamo med obdobji in tako spoznamo spremembe v likvidnosti med obdobji. Enako velja tudi za primerjavo s sorodnim podjetjem ali povprečjem v panogi.

	2008		2009		2010	2011
	Podjetje X 31.12.2008	Panoga 31.12.2008	Podjetje X 31.12.2009	Panoga 31.12.2009	Podjetje X 31.12.2010	Podjetje X 31.12.2011
SREDSTVA	1.227.821	3.144.863	1.262.557	4.069.370	1.468.464	1.602.430
DOLGOROČNA SREDSTVA	568.286	986.571	604.794	1.588.707	631.142	598.164
Neopredmetena sredstva in dolgoročne AČR	3.672	23.893	32.040	103.783	30.616	26.540
Opredmetena osnovna sredstva	526.398	731.708	542.026	1.101.448	561.468	524.046
Dolgoročne finančne naložbe, in naložbene nepremičnine	36.626	222.365	27.468	320.418	24.156	15.000
Dolgoročne poslovne terjatve	1.590	5.520	3.260	60.262	14.902	32.578
Odložene terjatve za davek	0	3.085	0	2.796	0	0
KRA TKOROČNA SREDSTVA	651.761	2.100.732	647.227	2.454.600	826.872	994.984
Obratna sredstva (brez AČR)	617.660	1.961.898	598.071	2.276.672	711.560	861.568
Sredstva za prodajo	0	0		0	0	
Zaloge	219.671	754.430	234.283	932.087	281.978	255.271
Kratkoročne poslovne terjatve	243.111	1.068.400	321.283	1.146.636	402.862	533.878
Denarna sredstva	154.878	139.068	42.505	197.949	26.720	72.419
Kratkoročne finančne naložbe	34.101	138.834	49.156	177.928	115.312	133.416
KRA TKOROČNE AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE (AČR)	7.774	57.560	10.536	26.063	10.450	9.282

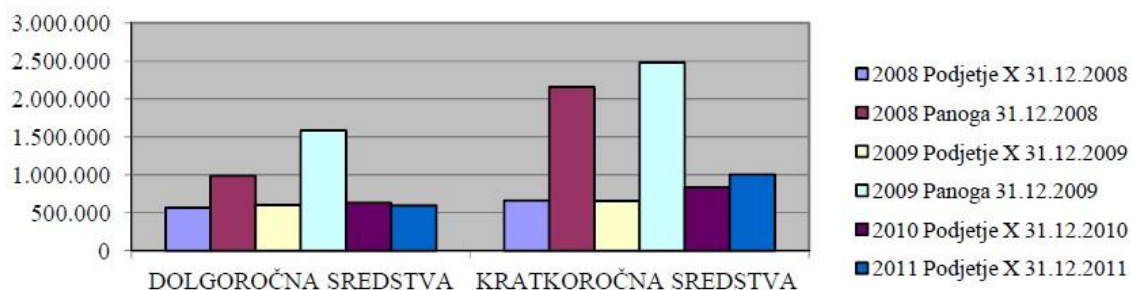
Tabela 1: Sestava in struktura sredstev podjetja X in povprečja v panogi v letih 2008, 2009, 2010 in 2011

Vir: Lasten prikaz na podlagi bilančnih podatkov podjetja X za obdobje 2008–2011

Pri opazovanju strukturnih deležev posameznih postavk sredstev znotraj celotnih sredstev z vidika ročnosti lahko ugotovimo, da ima podjetje X v letu 2008 v primerjavi s povprečjem v panogi za 14,9 % več dolgoročnih sredstev in zato posledično za toliko manj kratkoročnih sredstev. Med dolgoročnimi sredstvi predstavljajo pri podjetju v letu 2009 največji delež opredmetena osnovna sredstva, in sicer 89,6 %. Gre za poslovno stavbo, avtomobile in druga opredmetena osnovna sredstva; rast se nadaljuje tudi v letu 2010. Podjetja v panogi imajo le-

teh 69,3 % in 20 % dolgoročnih finančnih naložb. Znotraj kratkoročnih sredstev predstavljajo največji delež tako pri podjetju (54 %) kot v povprečju v panogi (50 %) poslovne terjatve. S 40 odstotki jim sledijo zaloge. Pri podjetju X so se poslovne terjatve v letu 2008 v primerjavi z letom 2009 povečale za 14,3 %, do leta 2011 pa še za 8,3 % kar je posledica povečanja prihodkov od prodaje. Odstotek kratkoročnih terjatev je visok in pomeni 1,5 mesečnih prihodkov v letu 2011 že skoraj 2-mesečni prihodek.

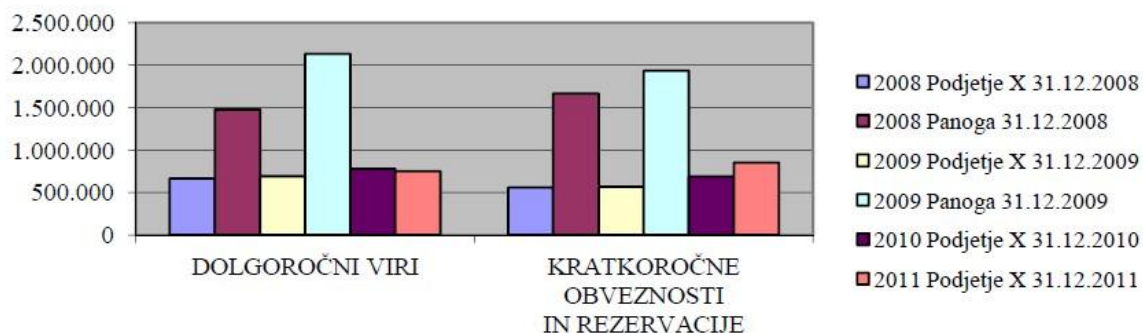
V letu 2009 v strukturi sredstev pri podjetju ni bistvenih sprememb. Pri podjetjih v panogi pa so se nekoliko dvignila dolgoročna sredstva, in sicer za 6,5 % v primerjavi z letom 2008. Vendar ima podjetje X v letu 2009 še vedno za 8,9 % več dolgoročnih sredstev kot povprečje v panogi, kar za podjetje pomeni daljši čas preoblikovanja sredstev v denarno obliko. V letih 2010 in 2011 se opaža trend zmanjševanja dolgoročnih sredstev ter posledično povečevanja kratkoročnih. Iz analize strukture sredstev lahko ugotovimo, da so podjetja v panogi v nekoliko boljšem likvidnostnem položaju v letih 2008 in 2009, saj imajo več kratkoročnih sredstev.

Graf 1: Sestava sredstev glede na zapadlost v podjetju X in povprečju v panogi v letu 2008, 2009, 2010 in 2011

Vir: Lasten prikaz na podlagi bilančnih podatkov podjetja X za obdobje 2008–2011

Iz Grafa 1 lahko razberemo, da je imelo podjetje v letu 2008 približno enako vrednost dolgoročnih sredstev kot kratkoročnih. V letu 2010 in 2011 so se kratkoročna sredstva malo povečala, medtem ko je pri podjetjih v panogi bistveno višja vrednost kratkoročnih sredstev.

Graf 2: Sestava obveznosti do virov sredstev glede na zapadlost v podjetju X in povprečju v panogi v letu 2008, 2009, 2010 in 2011

Vir: Lasten prikaz na podlagi bilančnih podatkov podjetja X za obdobje 2008–2011

Enako kot iz Grafa 1 lahko razberemo tudi iz Grafa 2, da ima podjetje vrednostno približno enako dolgoročnih in kratkoročnih sredstev; v letu 2011 jih je malo povečalo, vendar še vedno ne tako kot pri podjetjih v panogi.

Ob primerjavi Grafov 1 in 2 opazimo, da so v letu 2009 vrednosti pri podjetju X ostale na približno enaki ravni kot v letu 2008. Nasprotno so se pri podjetjih v panogi precej dvignila dolgoročna sredstva in malo tudi kratkoročna sredstva, kar ima za posledico tudi povečanje dolgoročnih in kratkoročnih virov.

3.1.1.2 Analiziranje sestave virov sredstev

Podjetje ima do vseh virov obveznosti. Nekatere je treba vrniti, za druge pa poskrbeti, da ohranijo svojo vrednost in da se kapitalizirajo. Kapitala ni potrebno vrniti, zato je ta vir lasten, trajen vir. Druge vire, ki se vračajo, uvrščamo med tuje vire ali dolgove (Zadravec, 2001, 49).

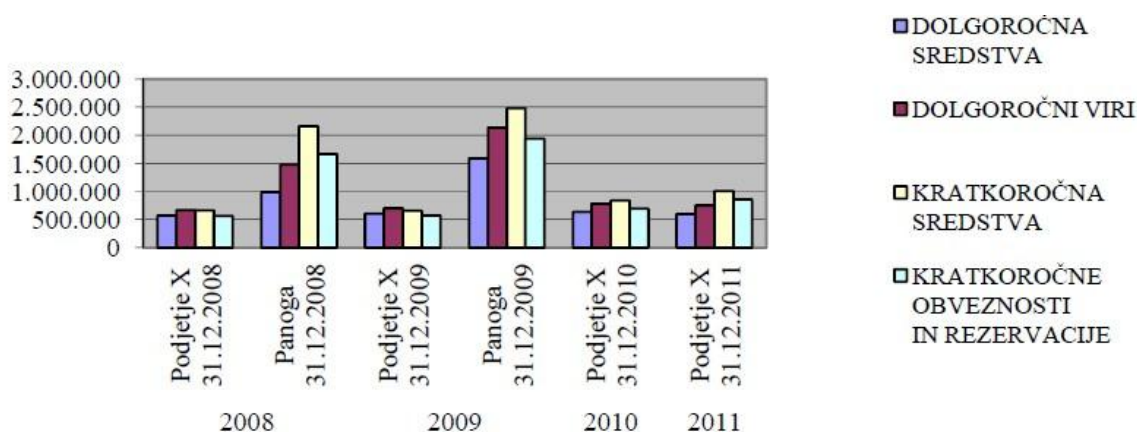
Sestavo virov sredstev presojujemo glede na zapadlost virov financiranja (kratkoročni, dolgoročni) in glede na izvor virov (lastni, tuji viri).

	2008		2009		2010	2011
	Podjetje X 31.12.2008	Panoga 31.12.2008	Podjetje X 31.12.2009	Panoga 31.12.2009	Podjetje X 31.12.2010	Podjetje X 31.12.2011
OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	1.227.822	3.144.863	1.262.557	4.069.370	0	0
DOLGOROČNI VIRI	665.515	1.478.901	693.952	2.134.228	0	0
Kapital	558.137	1.058.510	612.384	1.298.145	0	0
od tega Osnovni kapital	11.863	281.789	11.863	257.749	11.863	11.863
Dolgoročne obveznosti in rezervacije	107.378	420.391	81.568	836.083	0	0
Rezervacije in dolgoročne PCR	0	3.901	0	9.326	0	0
Dolgoročne obveznosti	107.378	416.490	81.568	826.757	0	0
od tega dolgoročne finančne obveznosti	54.386	376.631	42.513	645.376	0	0
Dolgoročne poslovne obveznosti	52.992	39.859	39.055	153.469	0	0
KRATKOROČNE OBVEZNOSTI IN REZERVACIJE	562.307	1.665.962	568.605	1.935.142	0	0
Kratkoročne obveznosti	527.346	1.636.004	540.568	1.913.433	0	0
od tega kratkoročne finančne obveznosti	43.282	553.725	90.948	750.816	0	0
Kratkoročne poslovne obveznosti	484.064	1.082.279	449.620	1.162.617	0	0
Kratkoročne pasivne časovne razmejitev (PCR)	34.961	29.958	28.037	21.709	0	0

Tabela 2: Sestava in struktura obveznosti podjetja X in povprečja v panogi v letih 2008, 2009, 2010 in 2011

Vir: Lasten prikaz na podlagi bilančnih podatkov podjetja X za obdobje 2008–2011

Iz Tabele 2 razberemo, da je imelo podjetje v letu 2008 v primerjavi s panogo 7,2 % več dolgoročnih kot kratkoročnih virov. Med dolgoročnimi viri je prevladujoča oblika obveznosti kapital, ki pri podjetju v letu 2009 predstavlja 48,5 % celotnih obveznosti, pri podjetjih v panogi pa 31,9 %. Podjetja v panogi imajo za 14 % večje dolgoročne obveznosti kot podjetje X glede na celotne obveznosti. Kratkoročne obveznosti predstavljajo 45 % celotnih obveznosti. V letu 2009 pri podjetju ni bistvenih sprememb. V primerjavi s panogo so se v tej nekoliko povečali dolgoročni viri, in sicer dolgoročne poslovne obveznosti, kar je posledica povečanja dolgoročnih sredstev.

Graf 3: Razmerje med sredstvi in viri sredstev glede na ročnost v podjetju X in povprečju v panogi v letu 2008, 2009, 2010 in 2011

Vir: Lasten prikaz na podlagi bilančnih podatkov podjetja X za obdobje 2008–2011

Iz Grafa 3 razberemo, da so obveznosti do virov sredstev pri podjetju ostale v obeh letih na približno enaki ravni. V letu 2011 je viden majhen porast kratkoročnih sredstev. Pri podjetjih v panogi so se povečale tako kratkoročne kot dolgoročne obveznosti, slednje za nekaj več.

Pri presojanju sestave lastnih in tujih virov si pomagamo s kazalniki financiranja, ki nam kažejo način financiranja podjetja in njegovo zadolženost.

Stopnja lastniškosti financiranja

Gospodarska kategorija	Podjetje X 31.12.2008	Panoga 31.12.2008	Podjetje X 31.12.2009	Panoga 31.12.2009	Podjetje X 31.12.2010	Podjetje X 31.12.2011
Kapital	558.137	1.058.510	612.384	1.298.145	700.415	677.142
Obveznosti do virov sredstev	1.227.821	3.144.863	1.262.557	4.069.370	1.468.464	1.602.430
Koeficient	0,45	0,34	0,49	0,32	0,48	0,42

Tabela 3: Kazalnik stopnje lastniškosti financiranja

Vir: Lasten izračun na podlagi bilančnih podatkov podjetja X za obdobje 2008–2011

Kazalnik prikazuje delež kapitala znotraj celotnih obveznosti do virov sredstev. Večja kot je vrednost kazalnika, več sredstev je financiranih z lastnim trajnim virom, kar pomeni varno finančno politiko podjetja. Praktično pravilo pravi, da naj bi bilo tujih virov največ 50 odstotkov, kar pomeni, da bi kapital pokrival vse tuje vire (Zadravec, 2001, 91).

V obravnavanem primeru lahko ugotovimo, da se je kazalnik v letu 2009 na ravni podjetja čisto približal priporočilu in je na podlagi tega vlaganje v konkretno podjetje varnejše, kot prikazuje povprečje v panogi. Trend se nadaljuje tudi v letu 2010, medtem ko je v letu 2011 najnižji v opazovanem obdobju. Da bi bila varnost naložbe v podjetje X večja, bi moralo podjetje nekoliko dvigniti vrednost kapitala v primerjavi s celotnimi obveznostmi.

Stopnja dolžniškosti financiranja

Gospodarska kategorija	Podjetje X 31.12.2008	Panoga 31.12.2008	Podjetje X 31.12.2009	Panoga 31.12.2009	Podjetje X 31.12.2010	Podjetje X 31.12.2011
Dolgovi	634.723	2.052.494	622.136	2.740.190	764.778	925.111
Obveznosti do virov sredstev	1.227.821	3.144.863	1.262.557	4.069.370	1.468.464	1.602.430
Koeficient	0,52	0,65	0,49	0,67	0,52	0,58

Tabela 4: Kazalnik stopnje dolžniškosti financiranja

Vir: Lasten izračun na podlagi bilančnih podatkov podjetja X za obdobje 2008–2011

Ta kazalnik sodi med najpomembnejše kazalnike analize financiranja in nam prikazuje zadolženost podjetja. Za upnike je pomembno, da je vrednost kazalnika čim nižja, z vidika lastnikov pa je lahko vrednost kazalnika tudi večja.

Podjetje X je imelo v letu 2008 za 11 odstotkov manj dolgov v razmerju do celotnih obveznosti kot povprečje v panogi. V letu 2009 so se dolgovi pri podjetju X zmanjšali še za 4 %, medtem ko so se pri podjetjih v panogi dolgovi povečali za 2 %. V letu 2010 so se tudi v podjetju X dolgovi povečali na raven leta 2008, v letu 2011 pa še za 6 %. Podjetje je imelo v letu 2009 v primerjavi s podjetji v panogi 17 % manj dolgov. Torej je z vidika upnikov kazalnik sorazmerno ugoden, medtem ko bi lahko bil z vidika lastnikov tudi višji.

Stopnja dolgoročnosti financiranja

Gospodarska kategorija	Podjetje X 31.12.2008	Panoga 31.12.2008	Podjetje X 31.12.2009	Panoga 31.12.2009	Podjetje X 31.12.2010	Podjetje X 31.12.2011
Kapital+dolg.dolgovi+dolg.PČR+rezerv.	665.515	1.478.901	693.952	2.134.228	779.656	749.337
Obveznosti do virov sredstev	1.227.821	3.144.863	1.262.557	4.069.370	1.468.464	1.602.430
Koeficient	0,54	0,47	0,55	0,52	0,53	0,47

Tabela 5: Kazalnik stopnje dolgoročnosti financiranja

Vir: Lasten izračun na podlagi bilančnih podatkov podjetja X za obdobje 2008–2011

Kazalnik prikazuje delež dolgoročnih virov znotraj celotnih virov financiranja. Delež dolgoročnih virov financiranja je pri podjetju X v vseh opazovanih letih nekoliko višji, kot je povprečje v panogi, vendar se je v letu 2009 ta delež v panogi dvignil za 5 % v primerjavi z letom 2008. Velik delež dolgoročnih virov znižuje tveganje kratkoročne plačilne nesposobnosti.

Stopnja kratkoročnosti financiranja

Gospodarska kategorija	Podjetje X 31.12.2008	Panoga 31.12.2008	Podjetje X 31.12.2009	Panoga 31.12.2009	Podjetje X 31.12.2010	Podjetje X 31.12.2011
Kratk. dolgovi z kratk. PČR	562.306	1.665.962	568.605	1.935.142	688.808	853.093
Obveznosti do virov sredstev	1.227.821	3.144.863	1.262.557	4.069.370	1.468.464	1.602.430
Koeficient	0,46	0,53	0,45	0,48	0,47	0,53

Tabela 6: Kazalnik stopnje kratkoročnosti financiranja

Vir: Lasten izračun na podlagi bilančnih podatkov podjetja X za obdobje 2008–2011

Kazalnik kratkoročnosti financiranja je posledično – v primerjavi s prejšnjim kazalnikom v obeh letih pri podjetju X – nekoliko nižji v letih 2010 in 2011 in se počasi približa koeficientom v panogi.

3.1.2 Analiziranje skladnosti med sredstvi in viri sredstev

Pri presoji skladnosti med sredstvi in viri sredstev gre za presojo finančnega skladja med sredstvi in viri sredstev, ki zagotavlja trajno plačilno sposobnost. Za to finančno skladje obstajajo posebna pravila, ki se imenujejo zlata bilančna pravila. Po teh pravilih naj bi podjetja kratkoročna sredstva financirala s kratkoročnimi viri, dolgoročna sredstva pa z dolgoročnimi viri. Če tega skladja ni oziroma je le-to porušeno, moramo ugotoviti, katere odločitve mora poslovodstvo sprejeti, da se ravnotežje spet vzpostavi.

3.1.2.1 Preseki bilance stanja

S preseki bilance stanja ugotavljamo statično likvidnost podjetja. Ugotavljamo jo s primerjavo postavk v bilanci stanja. V medsebojni odnos postavljamo tista sredstva in obveznosti, ki imajo enak čas vezave ali zapadlosti. Spoznamo lahko torej kratkoročno in dolgoročno likvidnost podjetja.

Gospodarska kategorija	Podjetje X 31.12.2008	Panoga 31.12.2008	Podjetje X 31.12.2009	Panoga 31.12.2009	Podjetje X 31.12.2010	Podjetje X 31.12.2011		Podjetje X 31.12.2008	Panoga 31.12.2008	Podjetje X 31.12.2009	Panoga 31.12.2009	Podjetje X 31.12.2010	Podjetje X 31.12.2011
Neopredmetena sredstva	3.672	23.893	32.040	103.783	30.616	26.540	Kapital	558.137	1.058.510	612.384	1.298.145	700.415	677.142
Opredmetena osnovna sredstva	526.398	731.708	542.026	1.101.448	561.468	524.046	Dolgoročne obveznosti	107.378	416.490	81.568	826.757	79.241	72.195
Dolgoročne finančne naložbe	36.626	222.365	27.468	320.418	24.156	15.000	Dolgoročne rezervacije		3.901	0	9.325		
Naložbene nepremičnine													
SKUPAJ	566.696	977.966	601.534	1.525.649	616.240	565.586	SKUPAJ	665.515	1.478.901	693.952	2.134.227	779.656	749.337
							RAZLIKA	98.819	500.935	92.418	608.578	163.416	183.751

Tabela 7: 1. presek prve podbilance stanja

Vir: Lasten prikaz na podlagi bilančnih podatkov podjetja X za obdobje 2008–2011

Iz prve podbilance je razvidno, da je imelo podjetje X v letu 2008 premalo trajnih virov, zato smo uporabili še del tujih virov za pokrivanje dolgoročnih sredstev iz prve podbilance. Na ravni povprečja v panogi je bilo dovolj trajnih virov za pokrivanje dolgoročnih sredstev, zato se razlika nameni za drugo podbilanco. V letih 2009, 2010 in 2011 so se trajni viri pri podjetju X zvišali, tako da je bilo možno pokrivati celotna sredstva iz prve podbilance s trajnimi viri in se je razlika lahko prenesla v drugo podbilanco.

Gospodarska kategorija	Podjetje X 31.12.2008	Panoga 31.12.2008	Podjetje X 31.12.2009	Panoga 31.12.2009	Podjetje X 31.12.2010	Podjetje X 31.12.2011		Podjetje X 31.12.2008	Panoga 31.12.2008	Podjetje X 31.12.2009	Panoga 31.12.2009	Podjetje X 31.12.2010	Podjetje X 31.12.2011
Zaloge	219.671	754.430	234.283	932.087	281.978	255.271	Preostane k kapitala		80.544	10.850		84.175	111.556
Dolgoročne posl. terjatve	1.590	5.520	3.260	60.262	14.902	32.578	Preost. dolg. obv. in rezerv.	98.819	420.391	81.568	608.578	79.241	72.195
Odložene terjatve za davek		3.085		2.796									
SKUPAJ	221.261	763.035	237.543	995.145	296.880	287.849	SKUPAJ	98.819	500.935	92.418	608.578	163.416	183.751
							RAZLIKA	-122.442	-262.100	-145.125	-386.567	-133.464	-104.098

Tabela 8: 2. presek druge podbilance stanja

Vir: Lasten prikaz na podlagi bilančnih podatkov podjetja X za obdobje 2008–2011

V drugi podbilanci se kažejo ostanki iz prve podbilance. Tako lahko iz druge podbilance razberemo, da podjetje v celoti pokriva svoje dolgoročno vezano premoženje z dolgoročnimi viri in še del zalog, ki so po svoji vsebini sicer kratkoročno sredstvo, vendar so med sredstvi najbolj nelikviden del, zato naj bi se tudi zaloge financirale z dolgoročnimi viri. Vendar tako podjetje kot panoga ne izpolnjujeta v celoti tega pravila, saj velik del zalog financirata s kratkoročnimi viri. Podjetje X je v letu 2008 financiralo z dolgoročnimi viri 44 %, v letu 2009 pa le 38 % zalog, povprečje v panogi je bilo v nekoliko boljšem položaju in je v letih 2008 in 2009 z dolgoročnimi viri financiralo 65 % zalog, razliko pa s kratkoročnimi viri. V letu 2010 je podjetje že financiralo 55 % zalog iz dolgoročnih virov. V letu 2011 je to naraslo na 63 %, tako da se počasi približuje povprečju panoge. To kaže na pomanjkanje kakovostnih virov, torej bi bilo potrebno za nekoliko povečati dolgoročne vire financiranja na račun kratkoročnih virov.

Gospodarska kategorija	Podjetje X 31.12.2008	Panoga 31.12.2008	Podjetje X 31.12.2009	Panoga 31.12.2009	Podjetje X 31.12.2010	Podjetje X 31.12.2011		Podjetje X 31.12.2008	Panoga 31.12.2008	Podjetje X 31.12.2009	Panoga 31.12.2009	Podjetje X 31.12.2010	Podjetje X 31.12.2011
Kratkoročne finančne naložbe	34.101	138.834	49.156	177.928	115.312	133.416	Kratkoročne obveznosti	527.345	1.636.004	540.568	1.913.433	685.537	852.916
Kratkoročne posl. terjatve	243.111	1.068.400	321.283	1.146.635	402.862	533.878	Kratkoročne PČR	34.961	29.958	28.037	21.709	3.271	177
Kratkoročne AČR	7.774	57.560	10.536	26.063	10.450	9.282							
Denarna sredstva	154.878	139.068	42.505	197.949	26.720	72.419							
Sredstva za odtujitev	0	0	0	0	0	0							
SKUPAJ	439.864	1.403.862	423.480	1.548.575	555.344	748.995	SKUPAJ	562.306	1.665.962	568.605	1.935.142	688.808	853.093
							PRENOS IZ DRUGE						
							PODBILANCE	-122.442	-262.100	-145.125	-386.567	-133.464	-104.098
							SKUPAJ PRENOS +						
							KRA TKOROČNI VIRI	439.864	1.403.862	423.480	1.548.575	555.344	748.995

Tabela 9: 3. presek podbilance stanja

Vir: Lasten prikaz na podlagi bilančnih podatkov podjetja X za obdobje 2008–2011

Iz presekov bilanc stanja lahko ugotovimo, da tako podjetje kot povprečje v panogi v vseh opazovanih letih pokriva dolgoročna sredstva z dolgoročnimi viri. Nekaj dolgoročnih virov še ostaja za pokrivanje kratkoročnih sredstev, in sicer zalog. Torej zlato bilančno pravilo, da naj bi se dolgoročna sredstva pokrivala z dolgoročnimi viri, kratkoročna sredstva pa z kratkoročnimi viri, v obeh primerih načeloma drži.

3.1.2.2 Kazalniki kratkoročnega in dolgoročnega likvidnostnega položaja

Kratkoročni in dolgoročni likvidnostni položaj podjetja lahko presojujemo tudi s pomočjo kazalnikov kratkoročnega in dolgoročnega likvidnostnega položaja, ki jih SRS 29 imenuje »temeljni kazalniki vodoravnega finančnega ustroja«. Pri teh kazalnikih med seboj primerjamo podatke iz aktivne in pasivne strani bilance stanja enake ročnosti.

3.1.3 Analiziranje obsega sredstev in virov sredstev

Podjetje potrebuje za nemoteno poslovanje primeren obseg sredstev. Prevelik obseg sredstev pomeni slabo izkoriščanje premoženja, premajhen obseg pa povzroča motenje v poslovanju. O primernem obsegu sredstev govorimo takrat, ko z razpoložljivimi sredstvi uresničimo čim več nalog (Avsec, 2007, 58).

Primeren obseg sredstev analiziramo s kazalniki obračanja sredstev in z dnevi vezave sredstev. Pri izračunavanju teh kazalnikov uporabljamo podatke iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida.

Koeficient obračanja obratnih sredstev						
Gospodarska kategorija	Podjetje X 31.12.2008	Panoga 31.12.2008	Podjetje X 31.12.2009	Panoga 31.12.2009	Podjetje X 31.12.2010	Podjetje X 31.12.2011
Poslovni prihodki	2.270.481	4.425.964	2.762.839	4.891.463	3.028.579	3.008.379
Povprečna obratna sredstva	607.865	2.119.285	607.865	2.119.285	654.816	786.564
Koeficient	3,74	2,09	4,55	2,31	4,63	3,82

Tabela 10: Koeficient obračanja obratnih sredstev

Vir: Lasten izračun na podlagi bilančnih podatkov podjetja X za obdobje 2008–2011

Dnevi vezave obratnih sredstev

Gospodarska kategorija	Podjetje X 31.12.2008	Panoga 31.12.2008	Podjetje X 31.12.2009	Panoga 31.12.2009	Podjetje X 31.12.2010	Podjetje X 31.12.2011
365	365	365	365	365	365	365
Koeficient obračanja obratnih sredstev	3,74	2,26	4,55	2,31	4,63	3,82
Koeficient	97,59	161,50	80,22	158,01	78,83	95,55

Tabela 11: Dnevi vezave obratnih sredstev

Vir: Lasten izračun na podlagi bilančnih podatkov podjetja X za obdobje 2008–2011

Kazalnik nam pove, kako hitro je podjetje sposobno spremeniti obratna sredstva iz ene oblike v drugo. Iz podatkov v preglednici je razvidno, da se je hitrost obračanja obratnih sredstev v letu 2009 v primerjavi z letom 2008 pri podjetju precej povečala, in sicer za 21,65 odstotka. Zato se je zmanjšalo tudi število dni vezav obratnih sredstev iz 97 na 80 dni. V letu 2010 se je koeficient še povečal in posledično zmanjšal obrat še za dva dni, v letu 2011 pa se je zopet znižal ter povečal vezavo obratnih sredstev na 95 dni. Primerjava s panogo kaže, da podjetje precej presega (2-krat) hitrost obračanja obratnih sredstev v panogi v vseh letih.

Koeficient obračanja zalog trgovskega blaga

Gospodarska kategorija	Podjetje X 31.12.2008	Panoga 31.12.2008	Podjetje X 31.12.2009	Panoga 31.12.2009	Podjetje X 31.12.2010	Podjetje X 31.12.2011
Prodano blago v letu dni	1.406.050	2.901.109	1.728.954	3.119.494	1.864.531	1.830.133
Stanje zalog	219.671	754.430	234.283	932.087	281.978	255.271
Koeficient	6,40	3,85	7,38	3,35	6,61	7,17

Tabela 12: Koeficient obračanja zalog trgovskega blaga

Vir: Lasten izračun na podlagi bilančnih podatkov podjetja X za obdobje 2008–2011

Dnevi vezave zalog trgovskega blaga

Gospodarska kategorija	Podjetje X 31.12.2008	Panoga 31.12.2008	Podjetje X 31.12.2009	Panoga 31.12.2009	Podjetje X 31.12.2010	Podjetje X 31.12.2011
365	365	365	365	365	365	365
Koeficient obračanja zalog	6,40	3,85	7,38	3,35	6,61	7,17
Koeficient	57,03	94,81	49,46	108,96	55,22	50,91

Tabela 13: Dnevi vezave zalog trgovskega blaga

Vir: Lasten izračun na podlagi bilančnih podatkov podjetja X za obdobje 2008–2011

Kazalnika nam povesta, kolikokrat v letu se obrnejo zaloge in število dni vezave denarja v zalogah. Iz izračunanih kazalnikov lahko ugotovimo, da podjetje X smotrneje upravlja z zalogami v primerjavi s povprečjem v panogi. V letu 2008 so se zaloge obrnile nekaj več kot 6-krat in so bile vezane približno 57 dni, kar se je v letu 2009 še izboljšalo – obrnile so se nekaj več kot sedemkrat in bile posledično vezane manj dni (49), v letu 2010 so se zopet obrnile malo več kot 6-krat in bile vezane 55 dni, leta 2011 so se obrnile 7-krat ter bile vezane 51 dni. V panogi so se zaloge v letu 2008 obrnile malo manj kot 4-krat, v letu 2009 pa so se zaloge obrnile 3,3-krat. Pri podjetjih v panogi se je torej koeficient obračanja zalog zmanjšal, posledično se je število dni vezave denarja v zalogah povečalo iz 95 dni v letu 2008 na 109 dni v letu 2009.

Koeficient obračanja poslovnih terjatev

Gospodarska kategorija	Podjetje X 31.12.2008	Panoga 31.12.2008	Podjetje X 31.12.2009	Panoga 31.12.2009	Podjetje X 31.12.2010	Podjetje X 31.12.2011
Poslovni prihodki	2.270.481	4.425.964	2.762.839	4.891.463	3.028.579	3.008.379
Povprečne kratkoročne posl. terjatve	282.197	1.107.518	282.197	1.107.518	362.072	468.370
Koeficient	8,05	4,00	9,79	4,42	8,36	6,42

Tabela 14: Koeficient obračanja poslovnih terjatev

Vir: Lasten izračun na podlagi bilančnih podatkov podjetja X za obdobje 2008–2011

Dnevi vnovčevanja terjatev

Gospodarska kategorija	Podjetje X 31.12.2008	Panoga 31.12.2008	Podjetje X 31.12.2009	Panoga 31.12.2009	Podjetje X 31.12.2010	Podjetje X 31.12.2011
365	365	365	365	365	365	365
Koeficient obračanja kratk. terjatev	8,05	4,14	9,79	4,42	8,36	6,42
Koeficient	45,34	88,16	37,28	82,58	43,66	56,85

Tabela 15: Dnevi vnovčevanja terjatev

Vir: Lasten izračun na podlagi bilančnih podatkov podjetja X za obdobje 2008–2011

Tudi koeficient obračanja terjatev pri podjetju X kaže pozitiven trend v prvih dveh opazovanih obdobjih, saj so se dnevi izterjave plačil skrajšali za 8 dni, v naslednjem obdobju so se povečali za 6 dni, v letu 2011 pa kar za 13 dni, kar še vedno ni tako slabo glede na podjetja v panogi. Podjetja v panogi izkazujejo več kot dvakrat slabši koeficient obračanja

terjatev, saj je povprečna izterljivost terjatev v panogi v letu 2008 kar 88 dni in 83 dni v letu 2009.

3.2 Analiza izkaza poslovanja izida

V SRS 25 je opredeljen izkaz poslovnega izida kot temeljni računovodski izkaz, v katerem je resnično in pošteno prikazan poslovni izid za poslovno leto ali medletna obdobja, za katera se sestavlja.

Poslovni izid je razlika med vsemi prihodki in odhodki v določenem časovnem obdobju. Prihodke ugotavljamo v povezavi s sredstvi in obveznostmi zanje, saj nastajajo zaradi povečanja sredstev ali zmanjševanja obveznosti do virov sredstev. Odhodki pa so posledica zmanjševanja sredstev ali povečevanja obveznosti do virov sredstev (Turk in Melavc, 2001, 466).

Z analizo izkaza poslovnega izida želimo proučiti uspešnost poslovanja podjetja, za kar je pomembno stopenjsko ugotavljanje poslovnega izida, saj je mogoče neposredno ugotoviti vpliv posameznega področja dejavnosti na poslovni izid (Zadravec, 2001, 63).

3.2.1 Analiza prihodkov

Prihodki so opredeljeni s prodajno vrednostjo prodanih količin, zajemajo pa tudi finančne prihodke in druge (izredne) prihodke (Hočevár, 2000, 107).

Prihodke podjetja analiziramo, da spoznamo njihov vpliv na uspešnost podjetja ter njihovo ugodnost oziroma neugodnost z vidika izbranega sodila. Analiziramo jih iz vidika obsega, sestave in dinamike.

Postavka	2008				2009				2010		2011	
	Podjetje X		Panoga		Podjetje X		Panoga		Podjetje X		Podjetje X	
	31.12.2008	%	31.12.2008	%	31.12.2009	%	31.12.2009	%	31.12.2010	%	31.12.2011	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
A. SKUPNI PRIHODKI	2.275.856	100	4.439.810	100	2.783.850	100	4.950.442	100	3.038.457	100	3.056.594	100
I. POSLOVNI PRIHODKI (KOSMATI DONOSI Z POSLOVANJA)	2.270.481	99,8	4.425.964	99,7	2.762.839	99,2	4.891.463	98,8	3.028.579	99,7	3.008.379	98,4
od tega čisti prihodki od prodaje proizvodov, storitev, blaga in materiala	2.270.001	100,0	4.400.361	99,4	2.758.704	99,9	4.762.725	97,4	3.022.629	99,8	3.003.676	99,8
II. FINANČNI PRIHODKI	4.845	0,2	450	0,0	20.696	0,7	28.545	0,6	9.764	0,3	23.185	0,8
od tega finančni prihodki iz deležev		0,0	4.609	1024,2		0,0	6.832	23,9		0,0		0,0
III. DRUGI PRIHODKI	530	0,0	13.396	0,3	315	0,0	30.434	0,6	114	0,0	25.030	0,8

Tabela 16: Sestava in struktura prihodkov podjetja X in povprečja v panogi v letih 2008, 2009, 2010 in 2011

Vir: Lasten prikaz na podlagi bilančnih podatkov podjetja X za obdobje 2008–2011

V tabeli 16 sta prikazana obseg in struktura prihodkov. Pri tem so poslovni prihodki pri podjetju X v letu 2008 predstavljali 99,8 odstotkov celotnih prihodkov, v letu 2009 99,2 odstotka, v letu 2010 99,7 odstotka in v letu 2011 98,4 odstotka. To pomeni, da so bili skoraj vsi prihodki doseženi iz poslovanja, torej od prodaje blaga. Prav tako poslovni prihodki predstavljajo večinski delež skupnih prihodkov v povprečju v panogi.

3.2.2 Analiza odhodkov

Odhodki so nasprotje prihodkom, ki skupaj z njimi oblikujejo poslovni izid. Lahko bi jim rekli tudi stroški, nastali v obračunskem obdobju, popravljeni za spremembo stroškov, ki se zadržujejo v preostalih zalogah poslovnih učinkov (Turk, 1996, 103).

Enako kot pri prihodkih imamo pri odhodkih odhodke poslovanja, odhodke financiranja in druge odhodke.

Tudi odhodke analiziramo z vidika obsega, sestave in dinamike.

Postavka	2008				2009				2010				2011			
	Podjetje X	%	Panoga	%	Podjetje X	%	Panoga	%	Podjetje X	%	Panoga	%	Podjetje X	%	Panoga	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
B. SKUPNI ODHODKI	2.271.159	100	4.239.070	100	2.713.155	100,0	4.725.003	100	2.992.273	100	3.054.867	100,0	3.054.867	100,0	3.054.867	100,0
I. POSLOVNI ODHODKI	2.256.570	99,4	4.229.223	99,8	2.681.654	98,8	4.621.850	97,8	2.965.652	99,1	2.996.926	98,1	2.996.926	98,1	2.996.926	98,1
1. Stroški blaga in materiala	1.406.050	62,3	2.901.109	68,6	1.728.954	64,5	3.119.494	67,5	1.864.531	62,9	1.830.133	61,1	1.830.133	61,1	1.830.133	61,1
2. Stroški storitev	284.084	12,6	656.776	15,5	297.184	11,1	749.402	16,2	335.186	11,3	351.791	11,7	351.791	11,7	351.791	11,7
3. Stroški dela	524.937	23,3	521.720	12,3	600.171	22,4	587.166	12,7	699.020	23,6	750.045	25,0	750.045	25,0	750.045	25,0
od tega plače	380.120	72,4	377.425	72,3	442.026	73,7	433.675	73,9	539.318	77,2	566.610	75,5	566.610	75,5	566.610	75,5
4. Amortizacija in odpisi osnovnih sredstev	32.581	1,4	87.429	2,1	45.947	1,7	110.949	2,4	66.915	2,3	64.957	2,2	64.957	2,2	64.957	2,2
5. Odpisi obratnih sredstev (prevrednotovalni odhodki)	3.347	0,1	37.974	0,9	15	0,0	14.168	0,3	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
6. Drugi poslovni odhodki	5.571	0,2	24.215	0,6	9.383	0,3	40.671	0,9	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
II. FINANČNI ODHODKI	10.758	0,5	3.380	0,1	25.460	0,9	94.090	2,0	21.418	0,7	53.475	1,8	53.475	1,8	53.475	1,8
1. Finančni odhodki za obresti in iz drugih obveznosti	10.758	100,0	62.694	1854,9	25.460	100,0	91.496	97,2	21.418	100,0	53.475	100,0	53.475	100,0	53.475	100,0
2. Finančni odhodki iz oslabitve in odpisov finančnih naložb		0,0	6.828	202,0	0	0,0	2.594	2,8	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
III. DRUGI ODHODKI	3.831	0,2	6.467	0,2	6.041	0,2	9.063	0,2	5.203	0,2	4.466	0,1	4.466	0,1	4.466	0,1

Tabela 17: Sestava in struktura odhodkov podjetja X in povprečja v panogi v letih 2008, 2009, 2010 in 2011

Vir: Lasten prikaz na podlagi bilančnih podatkov podjetja X za obdobje 2008–2011

Podobno kot pri prihodkih tudi pri odhodkih, tako pri podjetju X kot v panogi, v opazovanem obdobju večinski strukturni delež predstavljajo poslovni odhodki. Ta je v letu 2008 pri podjetju X znašal 99,4 odstotke, v letu 2009 98,9 odstotkov, leta 2010 99,1 odstotka in v letu 2011 98,1 odstotka. Podjetja v panogi so v letu 2008 imela 99,8-odstotni delež poslovnih odhodkov v celotnih odhodkih, v letu 2009 se je ta znižal za en odstotek. Pri podjetju X so se v največji meri povečali odhodki od nabavne vrednosti blaga, kar pomeni, da je bila v letu 2009 in 2010 večja količinska prodaja in toliko povišana razlika v ceni prodanega blaga, leta 2011 je nekoliko manjša. Povečali so se tudi finančni odhodki, kar je posledica odhodkov za obresti od najetega posojila v letu 2009 in še enega kasneje leta 2011. Tudi v panogi največji delež poslovnih odhodkov predstavlja nabavna vrednost prodanega blaga, v letu 2009 so se prav tako povečali finančni odhodki.

3.2.3 Analiza poslovnega izida

Poslovni izid je razlika med vsemi prihodki in odhodki v obračunskem obdobju. Pri presojanju poslovnega izida nas zanima predvsem, od kod poslovni izid izhaja, ali iz poslovne ali iz finančne ali iz izredne dejavnosti. Obstaja pa še veliko drugih presoj poslovnega izida.

1. podbilanca uspešnosti poslovne dejavnosti

gospodarska kategorija	Podjetje X 31.12.2008	Panoga 31.12.2008	Podjetje X 31.12.2009	Panoga 31.12.2009	Podjetje X 31.12.2010	Podjetje X 31.12.2011	gospodarska kategorija	Podjetje X 31.12.2008	Panoga 31.12.2008	Podjetje X 31.12.2009	Panoga 31.12.2009	Podjetje X 31.12.2010	Podjetje X 31.12.2011
Stroški materiala	1.406.050	2.901.109	1.728.954	3.119.494	1.864.531	1.830.133	Prihodki od prodaje proizv.						
Stroški storitev	284.084	656.776	297.184	749.402	335.186	351.791	in storitev	2.270.001	4.400.361	2.758.704	4.762.725	3.022.629	3.003.676
Odpisi vrednosti	35.928	125.403	45.962	125.117	66.915	64.957	Drugi poslovni prihodki	480	25.603	4.135	128.738	5.950	4.703
Stroški dela	524.937	521.720	600.171	587.166	699.020	750.045	Usredstv. jasni prihodki iz prodaje in storitve						
Drugi stroški	5.571	24.215	9.383	40.671									
SKUPAJ POSL. ODHODKI	2.256.570	4.229.223	2.681.654	4.621.850	2.965.652	2.996.926	SKUPAJ POSL. PRIHODKI	2.270.481	4.425.964	2.762.839	4.891.463	3.028.579	3.008.379
DOBIČEK V POSL. DEJAV.	13.911	196.741	81.185	269.613	62.927	11.453							

Tabela 18: 1. podbilanca uspešnosti poslovne dejavnosti

Vir: Lasten prikaz na podlagi bilančnih podatkov podjetja X za obdobje 2008–2011

V prvi podbilanci smo ugotavljali poslovni izid iz redne, torej iz osnovne poslovne dejavnosti, ki je odvisen od prodaje blaga. Podjetje je imelo v vseh opazovanih letih dobiček iz poslovne dejavnosti, ki se je v letu 2009 bistveno zvišal, nato se je proti letu 2011 zniževal, in sicer je leta 2011 padel pod vrednost leta 2008. Razlog za to je višji absolutni prirast prihodkov, razen leta 2011, ko se ni povečal, ampak je padel za 1 %, medtem ko je dobiček padel za 80 %. Posledica zmanjšanja dobička je tudi ta, da se odhodki niso zmanjševali, temveč so se povečevali oziroma je bila razlika v ceni vedno manjša. Povprečje podjetij v panogi je imelo v letih bistveno višji poslovni izid iz poslovne dejavnosti zaradi bistveno višjih prihodkov kot v podjetju X.

2. podbilanca uspešnosti finančne dejavnosti

podatki kategorija	Podjetje X 31.12.2008	Panoga 31.12.2008	Podjetje X 31.12.2009	Panoga 31.12.2009	Podjetje X 31.12.2010	Podjetje X 31.12.2011	podatki kategorija	Podjetje X 31.12.2008	Panoga 31.12.2008	Podjetje X 31.12.2009	Panoga 31.12.2009	Podjetje X 31.12.2010	Podjetje X 31.12.2011
Odh. od posojil in drugih finančnih obvl.	2.771	3.380	5.020	91.496			Finančni prihodki iz danih posojil	4.845	450	20.696	21.713	9.764	23.185
Odhodki od oslabitev in odpisov finančnih naložb	0		0	2.594			Finančni prihodki iz poslovnih terjatev				6.832		
Finan. odhodki iz poslovn.	7.987		20.440		21.418	53.475							
SKUPAJ FIN. O	10.758	3.380	25.460	94.090	21.418	53.475		4.845	450	20.696	28.545	9.764	23.185
DOB./IZG. V FI	-5.913	-2.930	-4.764	-65.545	-11.654	-30.290							

Tabela 19: 2. podbilanca uspešnosti finančne dejavnosti

Vir: Lasten prikaz na podlagi bilančnih podatkov podjetja X za obdobje 2008–2011

V drugi podbilanci smo ugotovili izgubo iz finančne dejavnosti, to se je zgodilo tako v podjetju kot v panogi. Ta izguba se je pri podjetju v letu 2009 za malenkost znižala v primerjavi z letom 2008, nato pa rasla najprej v letu 2010 in še bolj v letu 2011. Podjetja v panogi v letu 2008 izkazujejo nižjo izgubo iz finančne dejavnosti kot podjetje, vendar se je ta v povprečju podjetij v panogi v letu 2009 povečala na 65.545 EUR. Po izgubi iz finančne dejavnosti lahko sklepamo, da tako podjetje kakor tudi podjetja v panogi del svoje poslovne dejavnosti financirajo s tujimi viri (podjetja v panogi v večji meri v letu 2009), podjetje X pa v letu 2011, kar ima za posledico negativen poslovni izid iz finančne dejavnosti.

3. podbilanca uspešnosti zunaj rednega delovanja

gospodarska kategorija	Podjetje X 31.12.2008	Panoga 31.12.2008	Podjetje X 31.12.2009	Panoga 31.12.2009	Podjetje X 31.12.2010	Podjetje X 31.12.2011	gospodarska kategorija	Podjetje X 31.12.2008	Panoga 31.12.2008	Podjetje X 31.12.2009	Panoga 31.12.2009	Podjetje X 31.12.2010	Podjetje X 31.12.2011
Drugi odhodki	3.831	6.467	6.041	9.063	5.203	4.466	Drugi prihodki	530	13.396	315	30.434	114	25.030
SKUPAJ DRUGI	3.831	6.467	6.041	9.063	5.203	4.466	SKUPAJ DRUGI	530	13.396	315	30.434	114	25.030
DOB./ IZG. IZ D.	-3.301	6.929	-5.726	21.371	-5.089	20.564							

Tabela 20: 3.podbilanca uspešnosti zunaj rednega delovanja

Vir: Lasten prikaz na podlagi bilančnih podatkov podjetja X za obdobje 2008–2011

V tretji podbilanci smo ugotovili dobiček oziroma izgubo iz izvenrednega delovanja. Gre za neobičajne prihodke in odhodke v opazovanem obdobju. Podjetje X je imelo v treh opazovanih letih izgubo, leta 2011 pa dobiček, medtem ko so imela podjetja v panogi v letu 2008 dobiček iz izredne dejavnosti, ki se je v letu 2009 dvignil za 3-krat v primerjavi z letom 2008.

SKUPNI POSLOVNI IZID

Gospodarska kategorija	Podjetje X 31.12.2008	Panoga 31.12.2008	Podjetje X 31.12.2009	Panoga 31.12.2009	Podjetje X 31.12.2010	Podjetje X 31.12.2011
- Poslovni rezultat iz poslovne dejavnosti	13.911	196.741	81.185	269.613	62.927	11.453
- Poslovni rezultat iz finančne dejavnosti	-5.913	-2.930	-4.764	-65.545	-11.654	-30.290
- Poslovni rezultat - izredni	-3.301	6.929	-5.726	21.371	-5.089	20.564
POSLOVNI REZULTAT SKUPAJ	4.697	200.740	70.695	225.439	46.184	1.727

Tabela 21: Skupni poslovni izid

Vir: Lasten prikaz na podlagi bilančnih podatkov podjetja X za obdobje 2008–2011

Kot smo ugotovili že iz podbilanc uspešnosti, imata tako podjetje kot povprečje v panogi v vseh opazovanih letih dobiček iz poslovne dejavnosti. Ta dobiček potem nekoliko zmanjšuje izguba iz finančne dejavnosti. Pri podjetju X se dobiček zmanjšuje še za izgubo iz izredne dejavnosti, razen v letu 2011, ko dobiček iz izredne dejavnosti omogoči skupni pozitiven rezultat. Pri podjetjih v panogi se dobiček poveča za dobiček iz izredne dejavnosti. Za podjetje je pomembno in tudi dobro, da dosega pretežni dobiček iz poslovne dejavnosti, kar pomeni, da se dejansko ukvarja s tistimi posli, za katere je registrirano.

4 ANALIZA USPEŠNOSTI POSLOVANJA PODJETJA X

4.1 Gospodarnost poslovanja

Gospodarnost (ekonomičnost) pomeni z minimalnimi stroški opraviti neko dejavnost v potrebnem obsegu. Izračunana gospodarnost naj bi bila enaka oziroma večja od 1. Če je rezultat enak ena, pomeni, da imamo s prihodki pokrite stroške. Če je rezultat večji od 1, dosežemo dobiček (Radek, 2006, 20).

Koeficient gospodarnosti poslovanja

Gospodarska kategorija	Podjetje X 31.12.2008	Panoga 31.12.2008	Podjetje X 31.12.2009	Panoga 31.12.2009	Podjetje X 31.12.2010	Podjetje X 31.12.2011
Poslovni prihodki	2.270.481	4.425.964	2.762.839	4.891.463	3.028.579	3.008.379
Poslovni odhodki	2.256.570	4.229.223	2.681.654	4.621.850	2.965.652	2.996.926
Koeficient	1,01	1,05	1,03	1,06	1,02	1,00

Tabela 22: Koeficient gospodarnosti poslovanja

Vir: Lasten izračun na podlagi bilančnih podatkov podjetja X za obdobje 2008–2011

Koeficient gospodarnosti poslovanja izračunamo kot razmerje med poslovnimi prihodki in poslovnimi odhodki. Iz preglednice je razvidno, da je koeficient pri podjetju X v letu 2008 znašal 1,01, v panogi pa 1,05. To pomeni, da so podjetje X in podjetja v panogi poslovala ekonomično, saj so izračunani količniki presegli vrednost 1. Koeficient se je v letu 2009 pri podjetju zvišal na 1,03, pri podjetjih v panogi pa na 1,06, kar pomeni, da so oboji nekoliko izboljšali svojo gospodarnost. V letu 2010 se je koeficient znižal na 1,02 in v naslednjem letu padel na 1, torej podjetje ni več poslovalo tako gospodarno kot v prvih dveh opazovanih obdobjih ter skozi obravnavano obdobje malo slabše kot podjetja v panogi.

Koeficient celotne gospodarnosti

Gospodarska kategorija	Podjetje X 31.12.2008	Panoga 31.12.2008	Podjetje X 31.12.2009	Panoga 31.12.2009	Podjetje X 31.12.2010	Podjetje X 31.12.2011
Prihodki	2.275.856	4.439.810	2.783.850	4.950.442	3.038.457	3.056.594
Odhodki	2.271.159	4.239.070	2.713.155	4.725.002	2.992.273	3.054.867
Koeficient	1,00	1,05	1,03	1,05	1,02	1,00

Tabela 23: Koeficient celotne gospodarnosti

Vir: Lasten izračun na podlagi bilančnih podatkov podjetja X za obdobje 2008–2011

Koeficient celotne gospodarnosti pa je razmerje med celotnimi prihodki in celotnimi odhodki. Podjetje je v letih 2008 in 2011 skoraj točno pokrivalo odhodke s prihodki in koeficient je znašal 1. V letu 2009 se je celotna gospodarnost zvišala na 1,03 in v letu 2010 na 1,02, ker je podjetje izkazovalo višje celotne prihodke od celotnih odhodkov in je poslovalo s pozitivnim poslovnim izidom, torej z dobičkom. Podjetja v panogi v letu 2008 in v letu 2009 izkazujejo še nekoliko višjo celotno gospodarnost.

Stopnja delovne stroškovnosti poslovnih prihodkov						
Gospodarska kategorija	Podjetje X 31.12.2008	Panoga 31.12.2008	Podjetje X 31.12.2009	Panoga 31.12.2009	Podjetje X 31.12.2010	Podjetje X 31.12.2011
Stroki dela	524.937	521.720	600.171	587.166	699.020	750.045
Poslovni prihodki	2.270.481	4.425.964	2.762.839	4.891.463	3.028.579	3.008.379
Koeficient	0,23	0,12	0,22	0,12	0,23	0,25

Tabela 24: Kazalnik stopnje delovne stroškovnosti poslovnih prihodkov

Vir: Lasten izračun na podlagi bilančnih podatkov podjetja X za obdobje 2008–2011

Iz kazalnikov delovne stroškovnosti poslovnih prihodkov je razvidno, da so stroški dela pri podjetju v letu 2008 predstavljali 23 % poslovnih prihodkov, v letu 2009 22 %, v letu 2010 spet 23 % in leta 2011 že 25 % oziroma so četrtno prihodkov porabili za stroške dela. Pri podjetjih v panogi je ta koeficient bistveno nižji in je znašal v obeh letih 0,12, kar pomeni, da so stroški dela predstavljali 12 % poslovnih prihodkov.

4.2 Donosnost poslovanja

Donosnost je eno od ekonomskih načel, ki ga mora podjetje zasledovati pri svojem poslovanju. Donosnost na splošno pomeni ugodno razmerje med doseženim rezultatom in vloženimi sredstvi. Gre torej za to, da podjetje doseže čim ugodnejši poslovni izid s čim manj vloženimi sredstvi. (Radek, 2006, 18)

Koeficient čiste dobičkonosnosti kapitala - ROE						
Gospodarska kategorija	Podjetje X 31.12.2008	Panoga 31.12.2008	Podjetje X 31.12.2009	Panoga 31.12.2009	Podjetje X 31.12.2010	Podjetje X 31.12.2011
Čisti dobiček	1.638	105.822	54.246	164.373	36.154	1.727
Povprečni kapital brez čistega PI	557.318	1.069.018	557.318	1.069.018	637.459	669.838
Koeficient	0,00	0,10	0,10	0,15	0,06	0,00

Tabela 25: Koeficient čiste dobičkonosnosti kapitala – ROE

Vir: Lasten izračun na podlagi bilančnih podatkov podjetja X za obdobje 2008–2011

Kazalnik nam pove, koliko čistega dobička je podjetje ustvarilo na enoto vloženega kapitala. Iz izračuna je razvidno, da se je donosnost kapitala pri podjetju X v letu 2009 v primerjavi z letoma 2008 in 2011, ko je imela vrednost nič, izboljšala in tako znaša v letu 2009 10 %, v letu 2010 pa 6 %. Torej je 100 EUR vloženega kapitala podjetju v letu 2009 prineslo 10 EUR, v letu 2011 pa 6 EUR čistega dobička. Pri podjetjih v panogi se je donosnost kapitala povečala iz 10 na 15 odstotkov v letu 2009. Na povečanje donosnosti kapitala je pri podjetju vplivalo boljše obračanje sredstev in donosnosti prihodkov.

Koeficient razširjene dobičkonosnosti sredstev - ROA

Gospodarska kategorija	Podjetje X 31.12.2008	Panoga 31.12.2008	Podjetje X 31.12.2009	Panoga 31.12.2009	Podjetje X 31.12.2010	Podjetje X 31.12.2011
Čisti dobiček	1.638	105.822	54.246	164.373	36.154	1.727
Povprečna sredstva	1.245.189	3.607.116	1.245.189	3.607.116	1.365.510	1.535.447
Koeficient	0,00	0,03	0,04	0,05	0,03	0,00

Tabela 26: Koeficient razširjene dobičkonosnosti sredstev – ROA

Vir: Lasten izračun na podlagi bilančnih podatkov podjetja X za obdobje 2008–2011

Kazalnik kaže na razmerje med čistim dobičkom in vloženimi sredstvi. Vidimo, da se je tudi ta kazalnik pri podjetju praktično iz ničle v letu 2008 povečal v letu 2009 na 0,04, leta 2010 je padel za 0,01 odstotka in je v letu 2011 ponovno na ničli. V panogi je ta kazalnik v letu 2008 0,03, v letu 2009 pa 0,05. Torej je podjetje v letu 2009 na 100 enot vloženih sredstev doseglo 4 enote čistega dobička, podjetja v panogi pa 5 enot, medtem ko se v nadaljnjih obdobjih spet slabša in pristane na ničli.

Koeficient dobičkonosnosti v redni dejavnosti

Gospodarska kategorija	Podjetje X 31.12.2008	Panoga 31.12.2008	Podjetje X 31.12.2009	Panoga 31.12.2009	Podjetje X 31.12.2010	Podjetje X 31.12.2011
Poslovni izid iz redne dejavnosti	13.911	196.741	81.185	269.613	62.927	11.457
prihodki iz redne dejavnosti	2.270.481	4.425.964	2.762.839	4.891.463	3.028.579	3.008.379
Koeficient	0,01	0,04	0,03	0,06	0,02	0,00

Tabela 27: Koeficient dobičkonosnosti v redni dejavnosti

Vir: Lasten izračun na podlagi bilančnih podatkov podjetja X za obdobje 2008–2011

Kazalnik nam pove stopnjo donosnosti, ki smo jo dosegli v redni dejavnosti. Tudi ta se je pri podjetju v letu 2009 povečala, in sicer za 2 odstotka in znaša v letu 2009 3 odstotke, leta 2010

je 2 odstotka in v letu 2011 na ničli. V panogi se je donosnost prihodkov iz 4 odstotkov v letu 2008 dvignila na 6 % v letu 2009, kar kaže na to, da je panoga v tem pogledu poslovala bolje od podjetja X.

5 ZAKLJUČEK

V tem delu bomo podali svoje mnenje o možnih aktivnostih, ki bi lahko pomagale pri odpravljanju oziroma omilitvi problemskih stanj.

Na podlagi opravljenih analiz smo prišli do zaključka, da ima podjetje X težave s kratkoročno plačilno sposobnostjo, torej da ni sposobno poravnati svojih kratkoročnih obveznosti ob njihovi zapadlosti.

Podjetje bi moralo torej izboljšati svojo kratkoročno plačilno sposobnost z naslednjimi ukrepi:

1. V prvi vrsti bi morali posvetiti večjo pozornost in doslednost predvsem kratkoročnemu finančnemu planiranju. Za dobro finančno planiranje pa bi morali pravočasno ugotoviti vsoto, vrsto in namen finančnih sredstev, za kar je potrebno sodelovanje z ostalimi funkcijami in plani v podjetju.
2. Kupcem bi lahko ponudili finančne popuste za predčasno plačilo in tako hitreje prišli do denarja, s katerim bi poravnali zapadle obveznosti.
3. Denarna sredstva bi lahko povečali tudi z najetjem kredita in tako s tem denarjem poravnali zapadle obveznosti.
4. Spremeniti bi morali način financiranja zalog, kajti v letu 2009 se je 62 % zalog financiralo s kratkoročnimi viri. Le-te pa naj bi se v celoti financirale z dolgoročnimi viri. Podjetje svoje zaloge proda povprečno v 50-ih dneh. Potem traja še 40 dni, da dobi plačilo, torej traja 90 dni, preden se denar vrne. Roki plačila do dobaviteljev blaga so določeni v trajanju najdlje 60 dni.
5. Nekatere dospele obveznosti bi lahko spremenili v dolgoročne, tako bi za le-te denar potrebovali v daljšem časovnem obdobju.
6. V prihodnje bi se morali potruditi in poizkusiti doseči nekoliko daljše plačilne pogoje pri ključnih dobaviteljih.

Sicer je podjetje X v letu 2009 poslovalo veliko uspešneje kot v letu 2008; še bolj uspešno je bilo v letu 2010. Omenjeno leto je bilo tudi najbolj uspešno leto poslovanja v opazovanem obdobju, medtem ko se leta 2011 že vidijo vplivi gospodarske krize (zmanjšanje prihodkov

glede na preteklo leto ter povečanje odhodkov). V letu 2010 se je v veliki meri približalo povprečju podjetij v isti dejavnosti.

V okviru analize sredstev smo ugotovili razliko med strukturo sredstev podjetja X in panog. Iz sestave sredstev lahko sklepamo, da so podjetja v panogi v boljšem položaju kot podjetje X, kajti v povprečju imajo več kratkoročnih sredstev, ki se hitreje preoblikujejo v denar, torej imajo več likvidnega premoženja. Podjetje ima več dolgoročnega premoženja, vezanega nad eno leto, torej slabše likvidnega. To pa pomeni večje tveganje za nelikvidnost.

Pri analizi sestave virov sredstev smo prišli do ugotovitve, da ima podjetje za 16,5 odstotkov višjo stopnjo samofinanciranja kot podjetja v panogi in znaša v letu 2009 48,5 % celotnih obveznosti do virov sredstev ter se je v primerjavi z letom 2008 zaradi pozitivnega poslovnega izida dvignilo za 3 %. Visok delež lastnih virov pomeni za podjetje varen in samostojen razvoj.

Pri presoji skladnosti med sredstvi in viri sredstev smo s pomočjo presekov bilance stanja in kazalnikov kratkoročnega ter dolgoročnega likvidnostnega položaja ugotavljali statično likvidnost podjetja in primerjavo le-te s povprečjem v panogi. Ugotovili smo, da sicer tako podjetje kot panoga pokrivata svoje dolgoročno vezano premoženje z dolgoročnimi viri in imata celo nekaj presežka dolgoročnih virov nad dolgoročnimi sredstvi ter obratno presežka kratkoročnih sredstev nad kratkoročnimi viri. Vendar bi se naj tudi zaloge, ki so sicer kratkoročno sredstvo, financirale z dolgoročnimi viri. Zato je v nekoliko ugodnejšem položaju panoga, ki z dolgoročnimi viri pokriva večji delež zalog kot podjetje X, in sicer v letu 2009 65 %, podjetje pa le 38 %, kar podjetje X v naslednjih letih popravi, in sicer v letu 2010 na 55 % in leta 2011 na 63,8 %, vendar kljub vsemu ne uspe doseči pokrivanja tako visoko kot podjetja v panogi.

Kazalniki kratkoročnega likvidnostnega položaja kažejo na nekoliko boljši položaj kratkoročne likvidnosti pri podjetjih v panogi, vendar tudi ti ne dosegajo priporočljivih vrednosti. Tako imajo podjetje X in tudi podjetja v panogi težave s kratkoročno likvidnostjo. Ne poravnavajo vseh zapadlih obveznosti od njihovih zapadlosti. Ker je večji del zalog financiran s kratkoročnimi viri, prihaja do nelikvidnosti na kratek rok.

Na področju dolgoročne likvidnosti tako podjetje X kot podjetja v panogi nimajo težav, kazalniki so v mejah priporočljivih vrednosti oziroma bi morali biti nekoliko višji zaradi zagotavljanja boljše kratkoročne likvidnosti.

Analiza obsega sredstev s kazalniki je pokazala, da je podjetje v letu 2009 bolje izkoriščalo svoja sredstva v primerjavi z letom 2008 in veliko bolje, kot kaže povprečje v panogi.

Analiza poslovnega izida je pokazala, da je podjetje X v letu 2009 za 15-krat povečalo svoj poslovni izid, kar je posledica povečanja prodaje in dosežene večje razlike v ceni, leta 2010 pa se je že pričelo zmanjševati. V letu 2009 se je zato povečala tudi gospodarnost poslovanja. Podjetja v panogi so sicer ostala v letu 2009 na enaki ravni kot v letu 2008, vendar imajo še vedno boljšo gospodarnost, s tem pa tudi poslovni izid kot podjetje X.

Tudi donosnost sredstev se je pri podjetju v letu 2009 zvišala v primerjavi z letom 2008 in se približala povprečju v panogi.

Osnovno načelo dobrega gospodarjenja z denarjem in drugimi sredstvi v podjetju je poleg rentabilnosti in ekonomičnosti tudi likvidnost in plačilna sposobnost.

Na podlagi rezultatov opravljene analize lahko povzamemo, da je premoženjsko-finančni položaj podjetja X v primerjavi s povprečjem v panogi soliden, na nekaterih področjih celo ugodnejši. Tudi uspešnost poslovanja se je v podjetju X v letu 2009 in 2010 izboljšala v primerjavi z letom 2008 in se tako približuje povprečju v panogi. Takšen trend bi se naj nadaljeval tudi v letu 2011, ampak kot opazimo, to ne drži in bo morale podjetje uspešneje gospodariti v letu 2012.

Večjo pozornost je potrebno posvetiti predvsem kratkoročni likvidnosti. Podjetje se mora z doslednim kratkoročnim finančnim planiranjem lotiti obvladovanja kratkoročne likvidnosti in kratkoročne plačilne nesposobnosti. Tako smo potrdili našo trditev, da poslovodstvo podjetja velikokrat sprejema prehitre odločitve, ki prizadenejo sredstva podjetja, kar negativno vpliva na likvidnost podjetja.

Analize v podjetju so zelo priporočljive, seveda pa morajo biti dovolj strokovne in analitične. Analiza likvidnosti je statična analiza, kar pomeni, da analiziramo podatke na določen dan, v določenem trenutku. Rezultate nato primerjamo z vrednostmi v preteklih obdobjih, s povprečnimi vrednostmi v isti dejavnosti ali s sorodnimi podjetji in tako lahko napovemo oziroma vidimo, kaj moramo izboljšati, da se bo stanje v prihodnosti spremenilo oziroma izboljšalo.

Za ohranjanje plačilne sposobnosti je pomembno tudi, kako pridobivamo finančna sredstva. Lastno financiranje je sicer z vidika stroškov neugodno, kar pa zadeva varnost poslovanja in s tem plačilno sposobnost, pa je ugodnejše od tujega kapitala. Zato je potrebno v podjetju poskrbeti za ustrezno finančno ravnotežje in hkrati skrbeti za rast vrednosti lastnega kapitala.

Zaključimo lahko, da smo s to diplomsko nalogo izpolnili vse postavljene cilje, to so:

- predstaviti pomen analize letnih poročil in uporabe kazalnikov;
- analizirati bilanco stanja in izkaz poslovnega izida izbranega podjetja in ocenili njegov premoženjsko finančni položaj;
- odgovoriti na vprašanje, kako uspešno je podjetje poslovalo v letih 2008, 2009, 2010 in 2011 ter prikazati trende poslovanja v obravnavanem obdobju;
- opredeliti dejavnike, ki so pozitivno oziroma negativno vplivali na poslovanje podjetja, in predlagati ukrepe za izboljšanje poslovanja.

6 UPORABLJENA LITERATURA IN VIRI

6.1 Literatura

1. Avsec, M.: *Analiza bilanc in revizija*, Doba Epis, Maribor, 2007.
2. Hočevnar, M., Igličar, S., Zaman, M.: *Osnove računovodstva*, Ekonomska fakulteta, Ljubljana, 2000.
3. Kolenc, T., Logar, D.: *Analiza bilanc in revizija*, Višja strokovna šola Academia, Maribor, 2007.
4. Koletnik, F.: *Proučevanje (analiziranje) računovodskih izkazov*, Ekonomsko poslovna fakulteta, Maribor, 2006.
5. Lipovec, F.: *Analiziranje in planiranje*, ČGP Delo, Ljubljana, 1983.
6. Radek, Z.: *Osnove poslovnih financ*, Doba Epis, Maribor, 2006.
7. Turk, I., Melavc, D., Korošec, B.: *Uvod v računovodstvo*, Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije, Ljubljana, 2004.
8. Turk, I.: *Finančno računovodstvo*, Slovenski inštitut za revizijo, Ljubljana, 2004.
9. Turk, I.: »Kaj je računovodska analiza«, *IXS*, let. XXXI, št. 9, str. 55–61, 2004.
10. Turk, I., Kavčič, S., Kokotec-Novak, M., Koželj, S., Melavc, D., Odar, M.: *Finančno računovodstvo*, Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije, Ljubljana, 1996.
11. Turk, I., Melavc, D.: *Računovodstvo*, Moderna organizacija, Kranj, 2001.
12. Zdravec, R.: *Zaključni račun z analizo*, Primath, Ljubljana, 2001.

6.2 Viri

1. I Bon 2009.
2. *Slovenski računovodski standardi*, Uradni list RS, št. 118/2005, 10/2006 popr., 112/2006 popr., 90/2010 popr. Spremembe Uradni list RS, št. 9/2006, 20/2006, 70/2006, 75/2006, 3/2007, 12/2008, 1/2010, 80/2011, 2/2012.
3. *Zakon o gospodarskih družbah (ZGD-1)*. Uradni list RS, št. 42/2006, 60/2006 popr. Spremembe Uradni list RS, št. 26/2007-ZSDU-B, 33/2007-ZSReg-B, 67/2007-ZTFI (100/2007 popr.), 10/2008, 68/2008, 23/2009 Odl.US:U-I-268/06-35, 42/2009, 65/2009-UPB3, 83/2009 Odl.US: U-I-165/08-10, Up-1772/08-14, Up-379/09-8, 33/2011, 91/2011, 100/2011 Skl.US: U-I-311/11-5, 32/2012.

4. Zakon o davku od dohodkov pravnih oseb (ZDDPO-2), Uradni list RS, št. 117/2006. Spremembe: Uradni list RS, št. 90/2007, 56/2008, 76/2008, 92/2008, 5/2009, 96/2009, 43/2010, 59/2011, 24/2012, 30/2012-ZDDPO-2H.

7 PRILOGE

7.1 Priloga 1: Bilanca stanja podjetja X za obdobje 2008–2011

Postavka	Znesek		Znesek		Znesek	Znesek
	Podjetje X 31.12.2008	Panoga 31.12.2008	Podjetje X 31.12.2009	Panoga 31.12.2009	Podjetje X 31.12.2010	Podjetje X 31.12.2011
1	2	3	4	5	2	2
A. SREDSTVA	1.227.821	3.144.863	1.262.557	4.069.370	1.468.464	1.602.430
I. DOLGOROČNA SREDSTVA	568.286	986.571	604.794	1.588.707	631.142	598.164
1. Neopredmetena sredstva in dolgoročne aktivne časovne razmejitev	3.672	23.893	32.040	103.783	30.616	26.540
2. Opredmetena osnovna sredstva	526.398	731.708	542.026	1.101.448	561.468	524.046
3. Dolgoročne finančne naložbe, in naložbene nepremičnine	36.626	222.365	27.468	320.418	24.156	15.000
4. Dolgoročne poslovne terjatve	1.590	5.520	3.260	60.262	14.902	32.578
5. Odložene terjatve za davek	0	3.085	0	2.796	0	0
II. KRATKOROČNA SREDSTVA	651.761	2.100.732	647.227	2.454.600	826.872	994.984
a. Obratna sredstva (brez AČR)	617.660	1.961.898	598.071	2.276.672	711.560	861.568
1. Sredstva (skupine za odtujitev) za prodajo	0	0	0	0	0	0
2. Zaloge	219.671	754.430	234.283	932.087	281.978	255.271
3. Kratkoročne poslovne terjatve	243.111	1.068.400	321.283	1.146.636	402.862	533.878
4. Denarna sredstva	154.878	139.068	42.505	197.949	26.720	72.419
b. Kratkoročne finančne naložbe	34.101	138.834	49.156	177.928	115.312	133.416
III. KRATKOROČNE AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE (AČR)	7.774	57.560	10.536	26.063	10.450	9.282
B. OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	1.227.821	3.144.863	1.262.557	4.069.370	1.468.464	1.602.430
I. DOLGOROČNI VIRI	665.515	1.478.901	693.952	2.134.228	779.656	749.337
a. Kapital	558.137	1.058.510	612.384	1.298.145	700.415	677.142
od tega Osnovni kapital	11.863	281.789	11.863	257.749	11.863	11.863
b. Dolgoročne obveznosti in rezervacije	107.378	420.391	81.568	836.083	79.241	72.195
1. Rezervacije in dolgoročne PČR	0	3.901	0	9.326	0	0
2. Dolgoročne obveznosti	107.378	416.490	81.568	826.757	79.241	72.195
od tega dolgoročne finančne obveznosti	54.386	376.631	42.513	645.376	15.443	31.205
Dolgoročne poslovne obveznosti	52.992	39.859	39.055	153.469	63.798	40.990
II. KRATKOROČNE OBVEZNOSTI IN REZERVACIJE	562.306	1.665.962	568.605	1.935.142	688.808	853.093
1. Kratkoročne obveznosti	527.345	1.636.004	540.568	1.913.433	685.537	852.916
od tega kratkoročne finančne obveznosti	43.282	553.725	90.948	750.816	263.282	284.229
Kratkoročne poslovne obveznosti	484.064	1.082.279	449.620	1.162.617	422.255	568.687
2. Kratkoročne pasivne časovne razmejitev (PČR)	34.961	29.958	28.037	21.709	3.271	177

7.2 Priloga 2: Izkaz uspeha podjetja X za obdobje 2008–2012

Postavka	Znesek		Znesek		Znesek	Znesek
	Podjetje X 31.12.2008	Panoga 31.12.2008	Podjetje X 31.12.2009	Panoga 31.12.2009	Podjetje X 31.12.2010	Podjetje X 31.12.2011
1	2	3	4	5	2	4
A. SKUPNI PRIHODKI	2.275.856	4.439.810	2.783.850	4.950.442	3.038.457	3.056.594
I. POSLOVNI PRIHODKI (KOSMATI DONOS IZ POSLOVANJA)	2.270.481	4.425.964	2.762.839	4.891.463	3.028.579	3.008.379
od tega čisti prihodki od prodaje proizvodov, storitev, blaga in materiala	2.270.001	4.400.361	2.758.704	4.762.725	3.022.629	3.003.676
II. FINANČNI PRIHODKI	4.845	450	20.696	28.545	9.764	23.185
od tega finančni prihodki iz delžev		4.609		6.832	0	0
III. DRUGI PRIHODKI	530	13.396	315	30.434	114	25.030
B. SKUPNI ODHODKI	2.271.159	4.239.070	2.713.155	4.725.003	2.992.273	3.054.867
I. POSLOVNI ODHODKI	2.256.570	4.229.223	2.681.654	4.621.850	2.965.652	2.996.926
1. Stroški blaga in materiala	1.406.050	2.901.109	1.728.954	3.119.494	1.864.531	1.830.133
2. Stroški storitev	284.084	656.776	297.184	749.402	335.186	351.791
3. Stroški dela	524.937	521.720	600.171	587.166	699.020	750.045
od tega plače	380.120	377.425	442.026	433.675	539.318	566.610
4. Amortizacija in odpisi osnovnih sredstev	32.581	87.429	45.962	110.949	66.915	64.957
5. Odpisi obratnih sredstev (prevrednotovalni odhodki)	3.347	37.974	0	14.168	0	0
6. Drugi poslovni odhodki	5.571	24.215	9.383	40.671	0	0
II. FINANČNI ODHODKI	10.758	3.380	25.460	94.090	21.418	53.475
1. Finančni odhodki za obresti in iz drugih obveznosti	10.758	62.694	25.460	91.496	21.418	53.475
2. Finančni odhodki iz oslabitve in odpisov finančnih naložb		6.828	0	2.594	0	0
III. DRUGI ODHODKI	3.831	6.467	6.041	9.063	5.203	4.466
C. DOBIČEK Z. IZGUBA PRED DAVKI (EBIT)	4.697	200.740	70.695	225.439	46.184	1.727
D. DAVKI IZ DOBIČKA	3.059	61.000	16.449	61.066	10.030	0
E. ČISTI DOBIČEK OZ. IZGUBA €	1.638	105.833	54.246	164.373	36.154	1.727